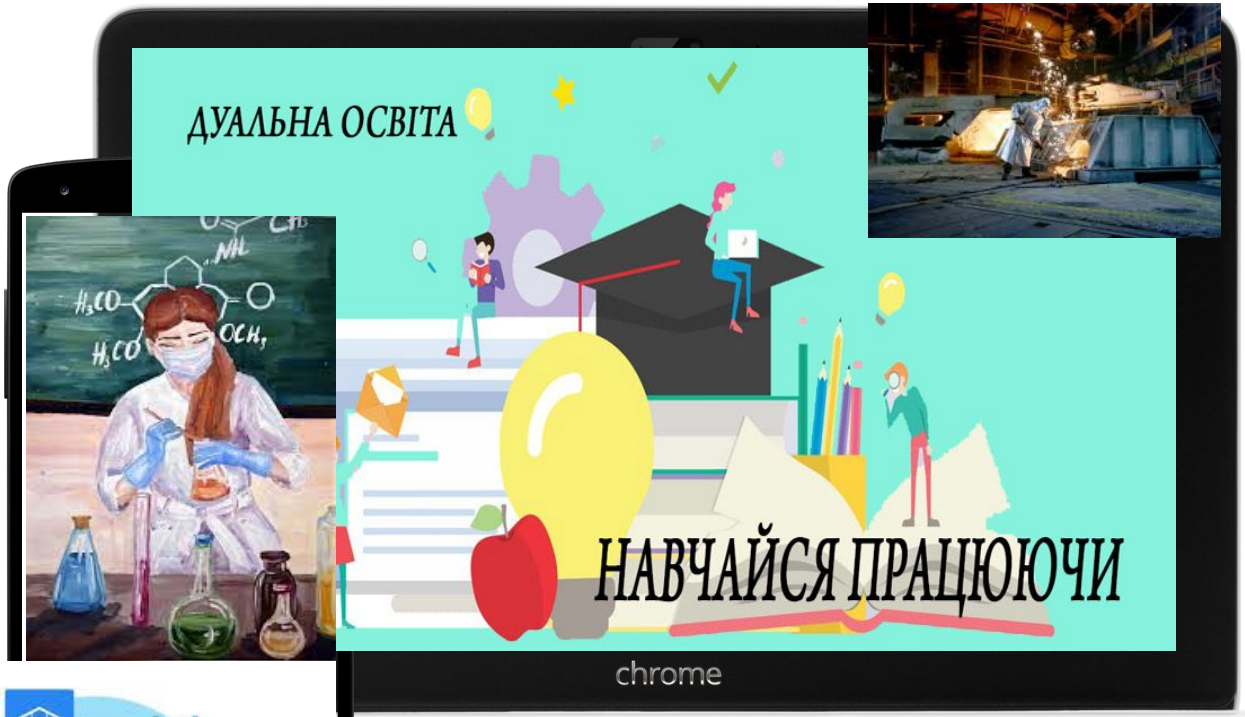

ЗВІТ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

**“ДУАЛЬНА ОСВІТА
ОЧИМА ЗВО ДДТУ”**

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження “Дуальна освіта очима здобувачів вищої освіти ДДТУ” було проведено з метою вивчення думки опитуваних щодо впровадження дуальної форми здобуття освіти в університеті, яка передбачає поєднання навчання в закладі з навчанням на робочих місцях великих і середніх підприємств міста і регіону.

— Наприкінці 2021 року (звіт 2022 року) було проведено дослідження позиції роботодавців з даного питання, в якому в якому взяли участь 10 підприємств, що відносять себе до категорії великого, середнього та мікробізнесу і 3 комунальні підприємства Кам'янської міської ради. Опитування було спрямоване на великий бізнес не тільки з огляду його забезпечення бюджетного наповнення і утворення головних робочих місць, а й тому, що дрібні підприємства міста мають низький рівень поінформованості щодо ДЗФО, а і більшість з них взагалі не чули про таку форму здобуття освіти.

Дане дослідження є другим кроком у створенні такого формату взаємодії промислового потенціалу міста і університету, який поєднав би передачу науково-теоретичних знань і формування професійно-практичних компетентностей й забезпечив би здобуття відповідної кваліфікації здобувачами фахової вищої та передвищої освіти.

Деякі питання обох досліджень співпадають, тому в звіті порівняно і проаналізовано думки обох категорій опитаних. На підставі аналізу в підсумку зібрано дані для опрацювання зазначеного питання та надано рекомендації щодо створення сприятливих умов для впровадження ДФЗО в університеті.

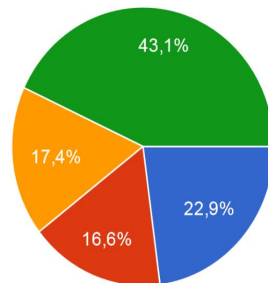
Результати анкетування

В анкетування прийняли участь всі факультети університету.

Найбільш активні стали збо, що навчаються за спеціальностями:

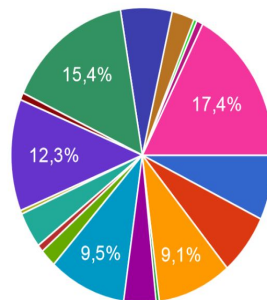
- інженерія програмного забезпечення 39(15,4%)
- менеджмент 31(12,3%)
- фізична культура і спорт 44(17,4%)
- біотехнології та біоінженерія 24(9,5%)
- прикладна механіка 18(7,1%)
- автомобільний транспорт 23 (9,1%)
- електроніка 16 (6,3%)
- галузеве машинобудування 17(6,7%)
- хімічні технології та інженерія 10(4%)

1. Ваш факультет
253 ответа

- механічний
- металургійний
- менеджменту, економіки, соціології та філології
- електроніки та енергетики

2. Спеціальність
253 ответа

- Прикладна механіка
- Галузеве машинобудування
- Автомобільний транспорт
- Екологія
- Хімічні технології та інженерія
- Біотехнології та біоінженерія
- Металургія
- Фізика та астрономія

Результати анкетування

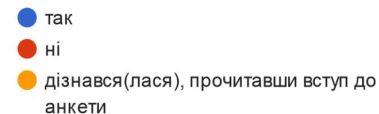
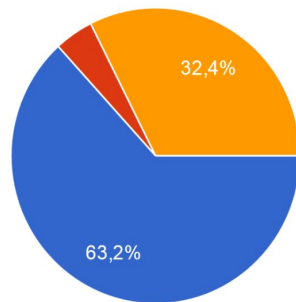
Розуміють зміст або знають про дуальну освіту 63,2% здобувачів вищої освіти. Разом з тим, 41,9% опитаних хотіли б поширити свої знання з цього питання (відвідати інформаційний тренінг).

Незначний відсоток (4,4%) з темою зовсім не знайомий.

32,4% дізналися про таку форму здобуття освіти, лише прочитавши вступ до анкети; і 21,3% не вважають це цікавим і доцільним. Значний відсоток (30,8%) опитаних не визначилися щодо використання такої форми навчання, тому є необхідність провести додаткові семінари і, за наявності можливостей, продовжити індивідуальні та групові консультації щодо впровадження ДФЗО, як для зво, так і для потенційних роботодавців.

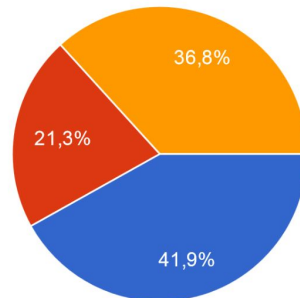
3. Чи розумієте Ви зміст дуальної форми здобуття освіти?

253 ответа

4. Чи хотіли б Ви відвідати інформаційний тренінг, вебінар щодо дуальної форми здобуття освіти?

253 ответа

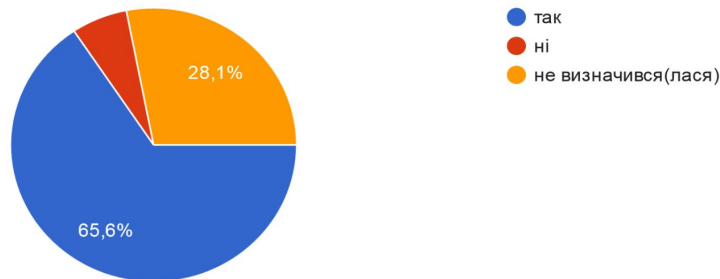
Результати анкетування

Здобувачі, що навчаються в університеті, досить позитивно сприйняли можливість альтернативної форми здобуття освіти і вважають доцільним запровадити ДФЗО в закладі, таких - 65,6%.

28,1% - ще не визначилися. Незначний відсоток (6,3%) заперечує таку форму здобуття освіти.

5. Чи доцільно, на Вашу думку, запровадити навчання за освітньою програмою, на якій Ви навчаєтеся у ДДТУ, за дуальною формою здобуття вищої освіти?

253 ответа

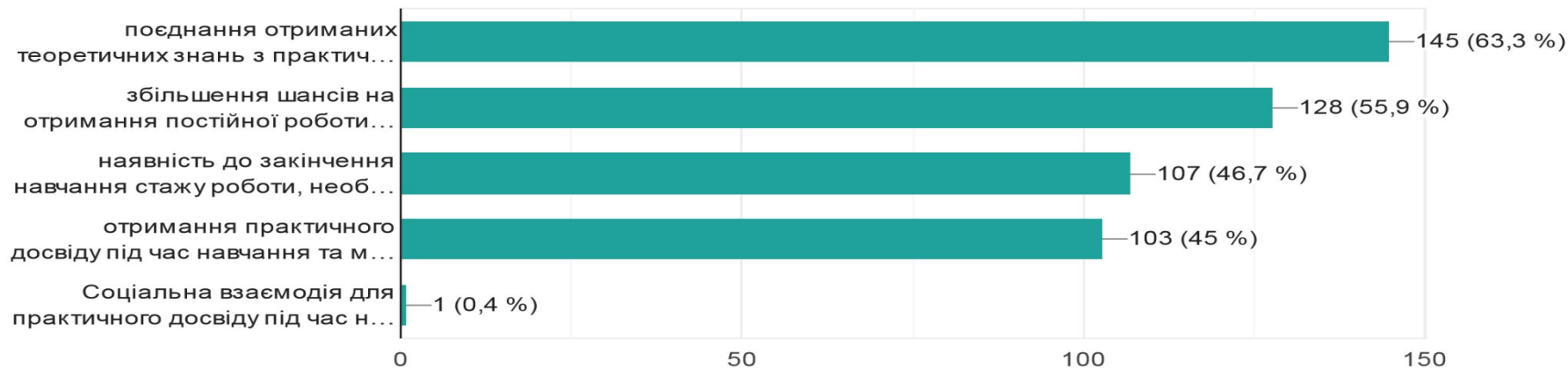
У порівнянні з даними опитування стейкхолдерів щодо впровадження ДФЗО, особливо представників малого бізнесу, більшість відмовилися від проходження інтерв'ю (загальний рівень відмов становить 78,4%), при цьому і 100% причиною відмови назвали непоінформованість про ДФЗО чи не розуміння поняття «дуальна освіта».

Таким чином, можемо констатувати, що дрібні підприємства міста мають низький рівень поінформованості щодо дуальної форми здобуття освіти і більшість з них взагалі не чули про таку форму здобуття освіти, що в свою чергу на даному етапі звужує можливості для здобувачів ДДТУ поєднувати роботу і навчання в приватному секторі економіки

Результати анкетування

6. Наведіть аргументи на користь дуальної форми здобуття освіти (оберіть 2 пріоритетні)

229 ответов

Питання передбачає можливість надання множинної відповіді, тому у підсумку було отримано та оброблено 483 відповіді. Серед мотивів, які спонукають здобувачів перейти на навчання за ДФЗО, лідирують: поєднання отриманих теоретичних знань з практичною роботою 145 (63,3%) та збільшення шансів на отримання постійної роботи 128(55,9%), що вказує на:

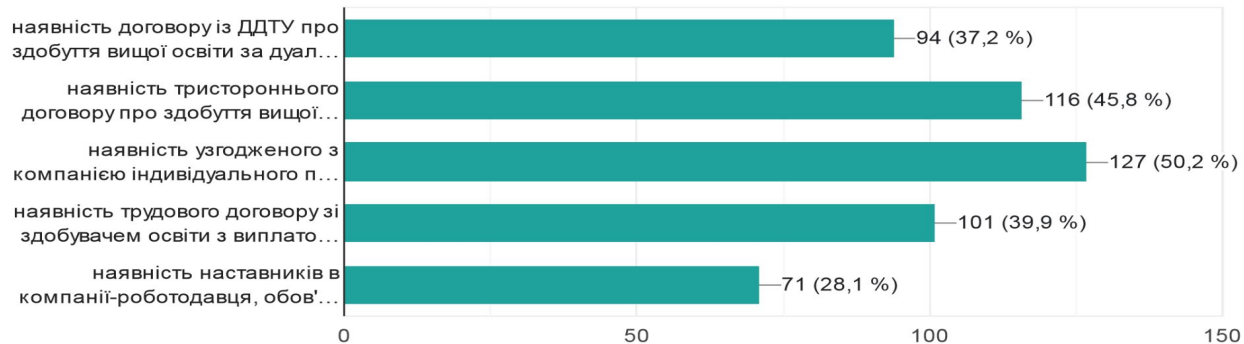
- можливість скористатися шансом знайти постійну роботу;
- бажання студентів працевлаштуватися офіційно, саме за обраною спеціальністю, офіційно і з соціальним гарантіями.

Результати анкетування

7. На Вашу думку, за якими критеріями можна визначити дуальну форму здобуття освіти?

(оберіть 2 пріоритетні)

253 ответа

Питання також передбачає можливість надання множинної відповіді, тому у підсумку було отримано та оброблено 253 відповіді. При цьому, більшістю відповідей здобувачів акцентовано на угоди з компанією роботодавцем індивідуального навчального плану -127(50,2%) та наявністю тристороннього договору про здобуття вищої освіти за дуальною формою -116(45,8%). 43,8% роботодавців також вважають основними ознаками ДФЗО підписання тристоронніх договорів між ДДТУ, здобувачем освіти та підприємством; хоча значно менше (31,3%) орієнтуються на наявність угоди з компанією навчального плану. Отриманні відповіді вказують не тільки на більшу обізнаність щодо ДФЗО з боку здобувачів освіти, а й можуть свідчити про суттєві розходження у сприйнятті учасниками анкетування понять «дуальна форма здобуття освіти», «заочна форма здобуття освіти», «практика», «стажування» тощо.

Результати анкетування

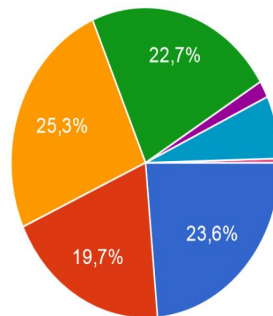
Загалом готові перейти на навчання за дуальною формою здобуття освіти 23,6% опитаних і 19,7% респондентів потребують деякий час на такий перехід. Категорично незгодні змінювати форму навчання 7,9% опитаних.

25,7% розглядають таку можливість, але за умови вирішення всіх організаційних питань між ДДТУ і роботодавцями. Ще 22,7% опитаних потребують додаткової інформації для визначення з цього питання.

Разом з тим, в короткій перспективі (вересень п.р.) майже половина опитаних (45,5%) розглядають навчання за ДФЗО. 42,7% взяли тайм-аут для міркування. 11,9 % опитаних не висловили бажання навчатися за ДФЗО.

8. Чи готові Ви перейти на дуальну форму здобуття освіти?

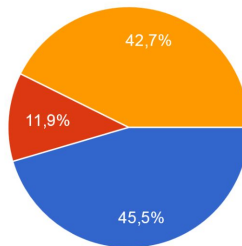
229 ответов

- так, готовий(ва) вже зараз;
- так, готовий(ва), але через певний час;
- так, але за умови ефективної співпраці ДДТУ з роботодавцями;
- можливо, не визначився(лася), недостатньо інформації щодо такої...
- ні, оскільки попередньо мав(ала) н...
- ні, вважаю економічно недоцільним.
- не визначився, складно зробити ви...

9. Чи маєте Ви бажання навчатися за дуальною формою здобуття вищої освіти за обраною Вами освітньою програмою з вересня 2023 року?

253 ответа

- так
- ні
- ще поміркую

Результати анкетування

Разом з тим, за отриманими результатами від роботодавців:

- 50% респондентів не готові запровадити на своєму підприємстві дуальну форму здобуття освіти з причини економічної недоцільності;
- 12,5% респондентів не визначилися, посиляючись на складну економічну ситуацію, пов'язану, зокрема, війною в країні, але вважають таку співпрацю можливою;
- 12,5% нарікають на відсутність підтримки з боку держави.
- 25% представників бізнесу наголошує на обов'язковій умові – активної співпраці з ДДТУ і дотримання закладом освіти всіх домовленостей.

Попри те, що є велика зацікавленість здобувачів освіти в переході на дуальну освіту та жодна відповідь з боку стейкхолдерів не стосувалася негативного досвіду співпраці із ДДТУ, активне впровадження ДФЗО в місті є досить проблематичним, що вказує на:

- необхідність проведення більш широкої інформаційної кампанії серед роботодавців щодо дуальної форми здобуття освіти;
- залучення роботодавців з інших регіонів і областей;
- опрацювання питання з конкретним підприємствами і здобувачами освіти в практичній площині з урахуванням часу на навчання і роботу, оплати праці, міста та виконуваних функцій здобувача на робочому місці.

Результати анкетування

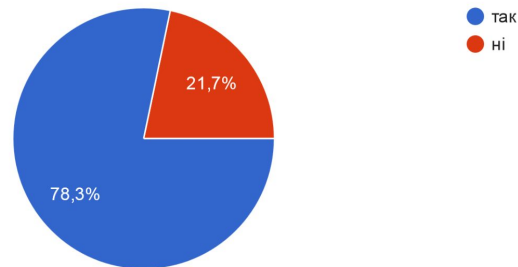
Не дивлячись на той факт, що 94% здобувачів наполягають на необхідності наставника (ів) на підприємстві, деякі з них не змогли пояснити, які саме функції виконує наставник і описати природу їхньої взаємодії.

Більшість роботодавців також схиляється до закріплення за здобувачем одного наставника протягом всього періоду навчання. Більше половини підприємств, в яких існує інститут наставництва, зазначили, що наставники проходять обов'язковий інструктаж, тренінги з педагогічної та психологічної підготовки. До того, серед не фінансових інструментів заохочення наставництва виділяють забезпечення можливості виховати молоді кадри, почуття гордості від передачі власного досвіду та можливість навчатися (підвищувати свою кваліфікацію), навчаючи інших.

Разом з тим, роботодавці переймаються за свої інвестиції в здобувача.

10. На Вашу думку, чи обов'язково компанія-роботодавець повинна забезпечити методичну підготовку наставника для здобувачів освіти за дуальною формою?

253 ответа

Серед ключових складових під час розрахунку витрат на підготовку одного здобувача, який працює і навчається, є: фінансова мотивація наставників, витратні матеріали, уніформа, транспортні витрати, подекуди харчування. На підставі результатів опитування, тільки 22,2% відповідей респондентів готові забезпечити методичну підготовку наставників для здобувачів за дуальною формою у випадку запровадження такої форми навчання на їхньому підприємстві. Це підприємства, які працюють в галузі металургії, хімії, коксохімії, вагонобудування.

Це свідчить про необхідність в додаткових комунікаціях з підприємствами-партнерами, в тому числі і з огляду на фінансову складову підприємства.

Результати анкетування

При переході на навчання за ДФЗО 60,1% опитаних здобувачів освіти вважають, що компанія-роботодавець повинна покрити вартість навчання для зво, що навчаються за контрактом. 39,9% так не вважають.

Разом з тим, 100% компаній наголосили про свою відмову оплачувати вартість навчання здобувачів, які виявили бажання перевестись на ДФЗО.

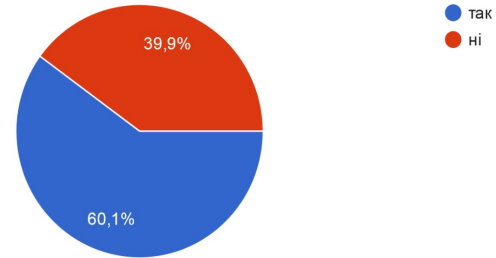
Наряду з цим, 64% здобувачів освіти вважають, що при переході на ДФЗО підприємство повинне сплатити від 40% до 80% заробітної плати штатного співробітника на конкретній посаді; 19,4% - до 100%; 16,6% опитаних визнають 40% оплату праці прийнятною.

Тоді як, 33% опитаних роботодавців вважають, що заробітна плата на відповідній посаді здобувачам освіти за дуальною формою повинна складати від 40 до 80% заробітної плати штатного співробітника. 66,7% - вважають, що їх оплата праці повинна складати до 40%.

У всякому випадку, фінансова сторона питання потребує обговорення в кожному конкретному випадку.

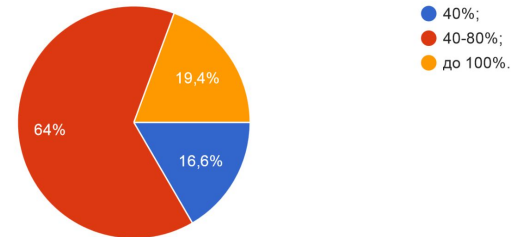
11. На Вашу думку, чи обов'язково компанія-роботодавець повинна покрити вартість навчання здобувача, який перейшов на дуальну ...я освіти та навчається на контрактній основі?

253 ответа

14. Який відсоток заробітної плати штатного співробітника на конкретній посаді, Ви вважаєте слід виплачувати здобувачам освіти за дуальною формою?

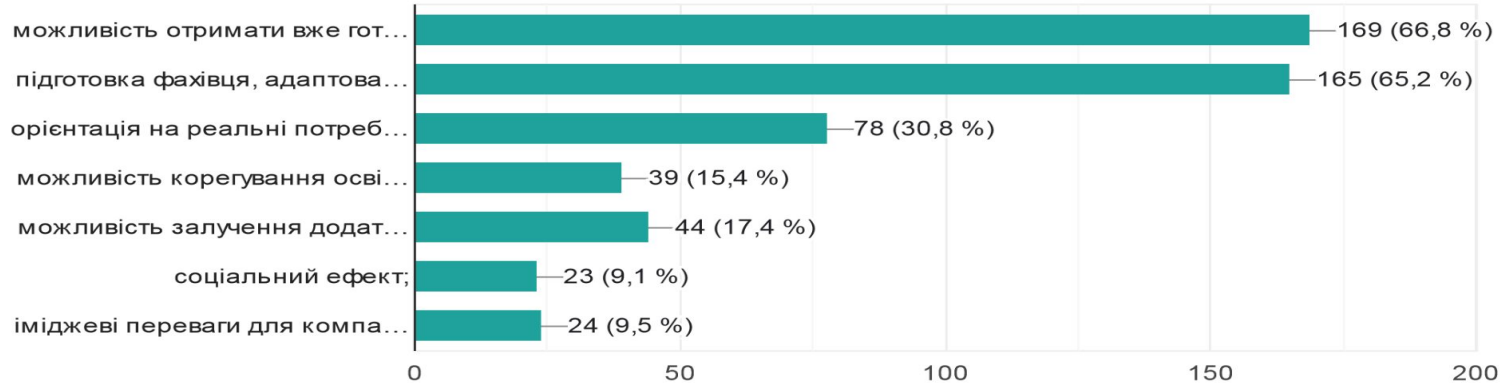
253 ответа

Результати анкетування

12. Які Ви бачите переваги запровадження дуальної форми здобуття освіти для компанії - роботодавця? (оберіть 2 пріоритетних)

253 ответа

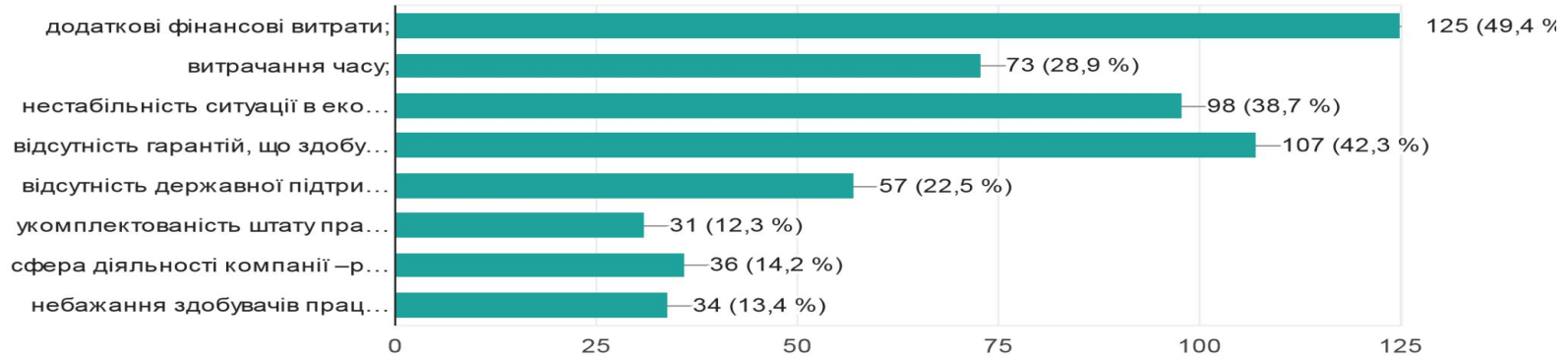

169(66,8%) відповідей здобувачів освіти вважають головною перевагою впровадження ДФЗО для підприємства отримати вже готового фахівця зразу після закінчення вишу, ще 165(65,2%) - отримати фахівця, адаптованого під конкретне підприємство. Роботодавці в свої відповідях підтвердили ці переваги. 43,8% відповідей респондентів бачать суттєві переваги у впровадженні дуальної форми здобуття, в результаті якого реалізується підготовка фахівців, адаптованих під реалії виробництва; ще 37,5% відповідей респондентів бажають отримати кваліфікованого фахівця зразу після закінчення ДДТУ. Обидві категорії опитаних визнають інші переваги (орієнтація на потреби ринку, здобуття іміджу для компанії, можливість залучення додаткового людського ресурсу за менші гроші і т.і.) менш важливими.

Результати анкетування

13. Які Ви бачите перешкоди для запровадження дуальної форми здобуття для компанії - роботодавця? (оберіть 2 пріоритетних)

253 ответа

Головними перешкодами для запровадження ДФЗО на підприємстві здобувачі вважають фінансові важелі. 125(49,4%) відповідей-додаткові фінансові витрати для підприємств; 107(42,3) критичні інвестиції (відсутність гарантій про працевлаштування здобувача освіти; 98(38,7%)-витрати часу та 57(22,5%) відсутність державної підтримки для бізнесу. Такої ж думки дотримуються і роботодавці. 33,3 % відповідей респондентів нарікають на відсутності гарантій, що здобувач залишиться працювати в компанії. 16,7% – впевнені в небажанні здобувачів працювати в Україні; 16,7%- не можуть дозволити додаткові фінансові витрати; 16,7% - неготовність втрачати час на підготовку фахівця, який потенційно не налаштований на роботу в компанії. Решта побоювань,що стосуються відсутності норм в законодавстві; укомплектованості штату; браку наставників і т. і., і здобувачами, і роботодавцями, визнаються не критичними.Таких відповідей, що не бачать жодних перешкод у впровадженні ДФЗО -0.

ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНКЕТУВАННЯ

1. Результати анкетування з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти продемонстрували, що реалізувати проєкт про дуальну форму здобуття освіти (ДФЗО) у ДДТУ можливо.
2. Для повноцінного розгортання такої практики, а тим більше системи, буде потрібен час, широка інформаційна кампанія, напрацювання бази здобувачів вищої освіти і доопрацювання бази роботодавців, що згодні на запровадження такої форми освіти та формування загальноприйнятого розуміння (філософії) дуальної освіти.
3. Підсумовуючи другий етап дослідження впровадження ДФЗО, переважна більшість здобувачів відзначила власну зацікавленість у впровадженні подібної співпраці та її безумовні переваги.
4. Більшість здобувачів, учасників онлайн-опитування, не до кінця розуміються на змісті та особливостях організації навчання за ДФЗО, плутають її з іншими формами здобуття освіти. Все це вказує на необхідність масштабної просвітницької кампанії серед здобувачів освіти.
5. Опитування здобувачів показали, що серед головних причин, котрі спонукають перейти в майбутньому на дуальну форму здобуття освіти: бажання отримати практичний досвід або перше робоче місце з подальшим працевлаштуванням за фахом/спеціальністю.
6. Розуміючи нестабільну ситуацію на ринку праці та високий рівень конкуренції, здобувачі, здебільшого, розцінюють ДФЗО як певну гарантію, або принаймні перевагу для майбутнього працевлаштування. Вони хочуть навчатися в компанії та хочуть бути впевненими в кар'єрно-професійному зростанні. Здобувачі відмічали, що дуальна форма здобуття освіти надає можливість задовольнити бажання вчитися в компанії з можливістю отримувати гроші.
7. Ініціатором співпраці в межах проєкту щодо впровадження дуальної форми здобуття освіти в місті та одночасно основним джерелом інформації про неї був ДДТУ.

ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ АНКЕТУВАННЯ

8. Дослідження показало, що здобувачі освіти виявили неабиякий ентузіазм в питанні сприяння встановленню співпраці між ДДТУ та компаніями роботодавців для запровадження ДФЗО. Частка таких здобувачів вищої освіти становила 65,6%. Це свідчить про те, що сьогодні не можна недооцінювати бажання молоді допомогти у впровадженні такої форми здобуття освіти.

9. У процесі проведення дослідження було виявлено випадки, коли здобувачі відмовились від навчання за ДФЗО. Головними причинами, а одночасно і проблемами можуть бути: невідповідність очікуванням від професії, надмірні навантаження, а саме поєднання роботи на повний робочий день та навчання у закладі освіти, й зникнення необхідності у ДФЗО через впровадження дистанційного формату в закладах освіти України. Остання позиція свідчить про недостатній рівень обізнаності щодо змісту поняття «дуальна форма здобуття освіти».

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

- З метою посилення партнерства між підприємствами міста у частині впровадження ДФЗО рекомендується:
- на підставі загальноукраїнського досвіду реалізації моделей дуальної вищої освіти розгорнути інформаційну кампанію, залучивши до процесу органи місцевого самоврядування; міський та обласний центри зайнятості;
- в короткостроковій перспективі підібрати компанію, розробити схему і опрацювати механізм часткового переводу здобувачів вищої освіти (за бажанням) на ДФЗО;
- розробити заходи для допомоги роботодавцям із методичною підготовкою наставників (за потреби);
- під час організації навчання за ДФЗО обов'язково укладати тристоронні договори із кожним здобувачем освіти, в яких деталізуються / конкретизуються умови поєднання навчання в закладі освіти та на підприємстві. Такий договір має містити тільки погоджені із роботодавцем умови (не передбачає обов'язкову оплату вартості навчання здобувача, котрий навчається на контрактній основі) та забезпечує відповідність організації навчання здобувача вимогам законодавчо-нормативної бази, зокрема щодо частки навчання на підприємстві (не менше 25% та не більше 60% від загального обсягу освітньої програми);
- розробити механізм оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за ДФЗО; формувати/погоджувати освітні програми, навчальні плани тощо;
- регулярно проводити аналіз коротко- та довгострокових потреб підприємств у фахівцях й визначати перелік вакантних посад для здобувачів, що навчатимуться за ДФЗО;

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

- сприяти поступовому переходу на системний підхід до впровадження ДФЗО через підтримку багаторічної співпраці з роботодавцями-партнерами, що дозволить ДДТУ удосконалити організацію навчання здобувачів за ДФЗО, наприклад, створювати «дуальні» програми та здійснювати переведення здобувачів на ДФЗО одразу після вступу;
- розробити ключові показники ефективності організації навчання здобувачів на підприємстві за ДФЗО;
- здійснювати моніторинг продовження трудових відносин із випускниками, що навчалися за ДФЗО;
- проводити моніторинг та аналіз причин відмови здобувачів продовжувати навчання в компанії в рамках ДФЗО;
- проводити інформаційні кампанії щодо переваг ДФЗО серед здобувачів освіти, школярів, вступників, з огляду на принцип забезпечення гендерного паритету;
- забезпечити детальний зворотній зв'язок щодо досвіду навчання за ДФЗО з метою удосконалення моделей організації навчання за такою формою здобуття освіти, засад співпраці ДДТУ та роботодавців, а також профорієнтації